

Klippvägen-Olofsgatan, Sigtuna 1999

Charlotte Hedenstierna-Jonson

Rapport Arkeologisk undersökning

**Klippvägen-Olofsgatan,
Sigtuna 1999**

Charlotte Hedenstierna-Jonson

Sigtuna Museum

Stora Gatan 55
193 30 Sigtuna

sigtunamuseum@sigtuna.se
www.sigtuna.se/museer

Produktion: Sigtuna Museum

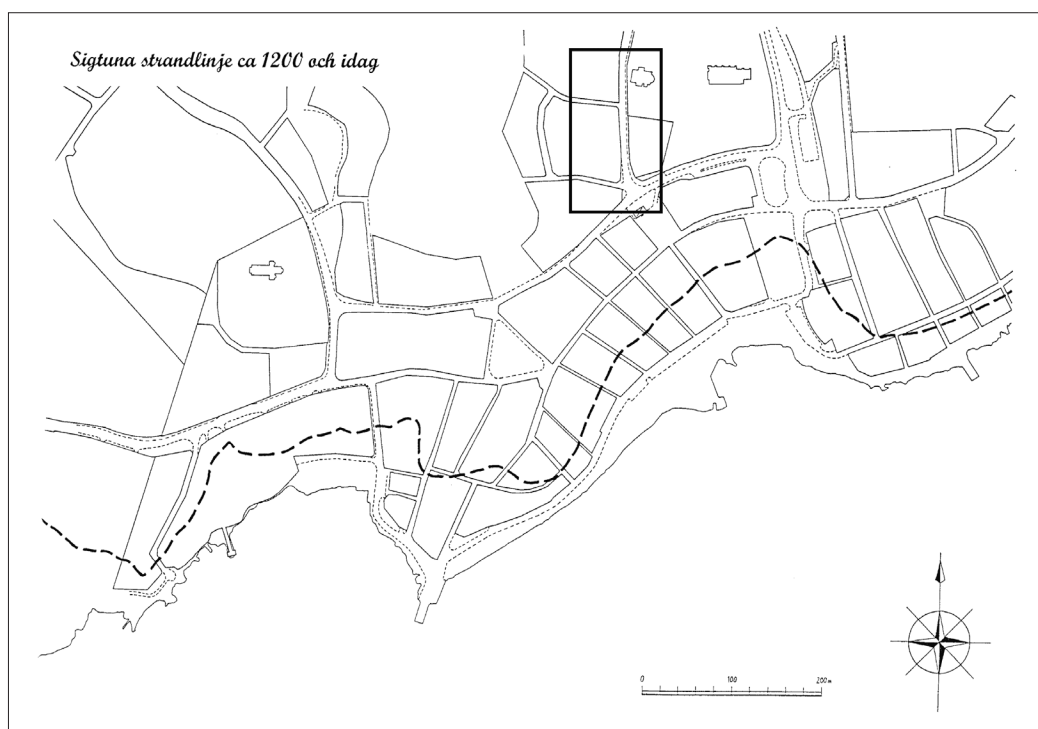
- © Text: Charlotte Hedenstierna-Jonson
- © Kartor: Charlotte Hedenstierna-Jonson och Helena Fennö Muyingo
- © Foto: Charlotte Hedenstierna-Jonson och Helena Fennö Muyingo
- © Formgivning: Jacques Vincent
- © Original: Anders Wikström

Tryck : Sigtuna 2006

ISSN : 1401-4645
ISBN : 91-975643-5-4

Innehåll

1. Inledning	5
2. Tidigare undersökningar	5
3. Metod och genomförande	8
4. Resultat	8
5. Sammanfattande diskussion	10
6. Referenser	11
7. Administrativa uppgifter	12
Bilaga 1. Lagerbeskrivningar	13
Bilaga 2. Anläggningsbeskrivning	14
Bilaga 3. Analyser	19
Bilaga 4. Fyndförteckning	20
Bilaga 5. Ritningar	24

Figur 1
 Markeringen omfattar St. Olofs ruin, Klippvägen och Olofsgatan, och kvarteren Tullen, Munken och Klippan.

1. Inledning

Under hösten 1999 utförde Sigtuna museers uppdragsverksamhet, SMUV, en arkeologisk undersökning i korsningen St. Olofsgatan – Klippvägen i Sigtuna stad (figur 1 och 2). Undersökningen föranleddes av schaktning för vatten och avlopp till en angränsande fastighet i kvarteret Tullen.

2. Tidigare undersökningar

Korsningen Klippvägen – Olofsgatan är belägen mellan kvarteret Klippan och kvarteret Tullen, strax sydväst om St. Olofs kyrkoruin, och utgör en del av den gamla kyrkogården. Kyrkan byggdes i början av 1100-talet och övergick till att bli landsförsamlingskyrka i början av 1200-talet. Kyrkan användes fram till reformationen (Tesch 1997:14).

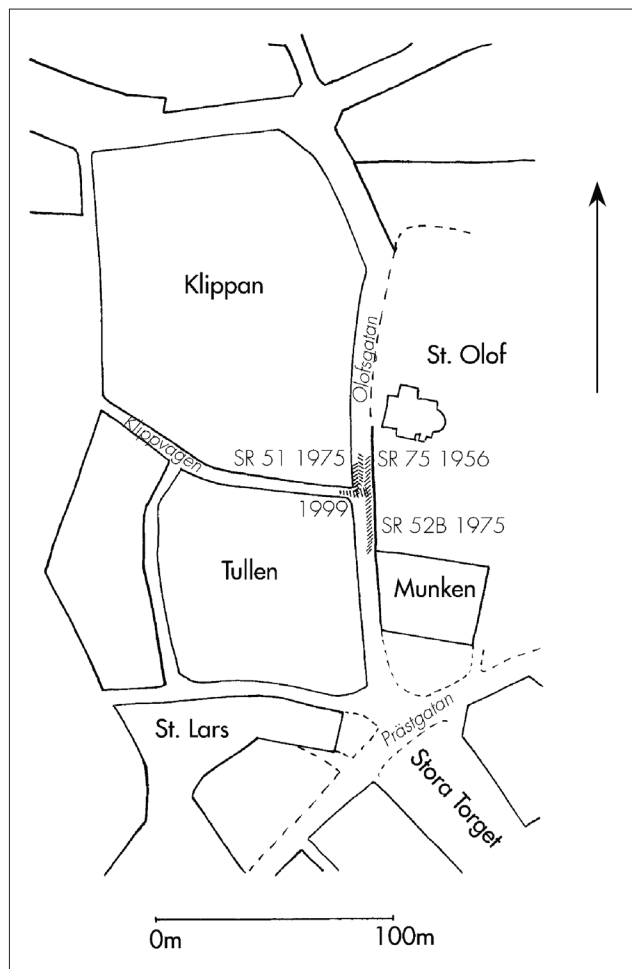
Under 1955, i samband med omläggandet av rör, påträffades en rad skelettgravar väster om kyrkogårdsmuren (SR 75B 1956). Skeletten som framkom i leran, strax under vägfyllningen, återbegravdes. Vid schaktning för telekabel under 1975 påträffades 7 skadade skelettgravar 0,6m under markytan (SR 51 1975). Skeletten låg orienterade i Ö – V riktning med armarna utefter sidorna eller över bröstet (armställning A, B och /eller C). Samma år genomfördes arkeologiska undersökningar längs med Olofsgatan i samband med dragningen av en ny vattenledning (SR 52B 1975). Ett hundratal skelett påträffades, orienterade i Ö – V riktning. Samtliga hade huvudet i väster och flertalet hade armarna utefter sidorna (armställning A). Ett fåtal av skeletten låg med armarna över bröstet (armställning B och/eller C). Vid denna undersökning framkom även kistspikar och rester efter träkistor. De upptagna skeletten fördes efter registrering till gravkapellet vid Mariakyrkan, för att senare nedmyllas. Skeletten skulle enligt en skrivelse till museichef Karl Johan Eklund 1976-01-27 föras till Historiska museets osteolog för undersökning. Om så gjorts är emellertid oklart. Vidare uppgifter saknas.

Enligt en muntlig uppgift av fastighetsägaren i närliggande kv. Tullen (1999), strax söder om det undersökta området, påträffades flera tätt lagda barnskelett i samband med att fastighetens förra ägare anlade en rabatt utmed Olofsgatan. Skeletten täcktes med matjord.

Provundersökningen under september 1999 visade att lagerföljden, trots att det inte gjorts några tidigare ledningsdragningar i Klippvägen, bestod både av omrörda och påförda lager. Den sterila moränen framkom först 1m- 1,5m under nuvarande gatunivå. I provundersökningsschakt 1 (figur 3) fanns ca 0,7m under gatunivå en kraftig packning med 0,3m – 0,7m stora skarpkantade stenar. I anslutning till stenpackningen påträffades tegelflis, porslin och bit av

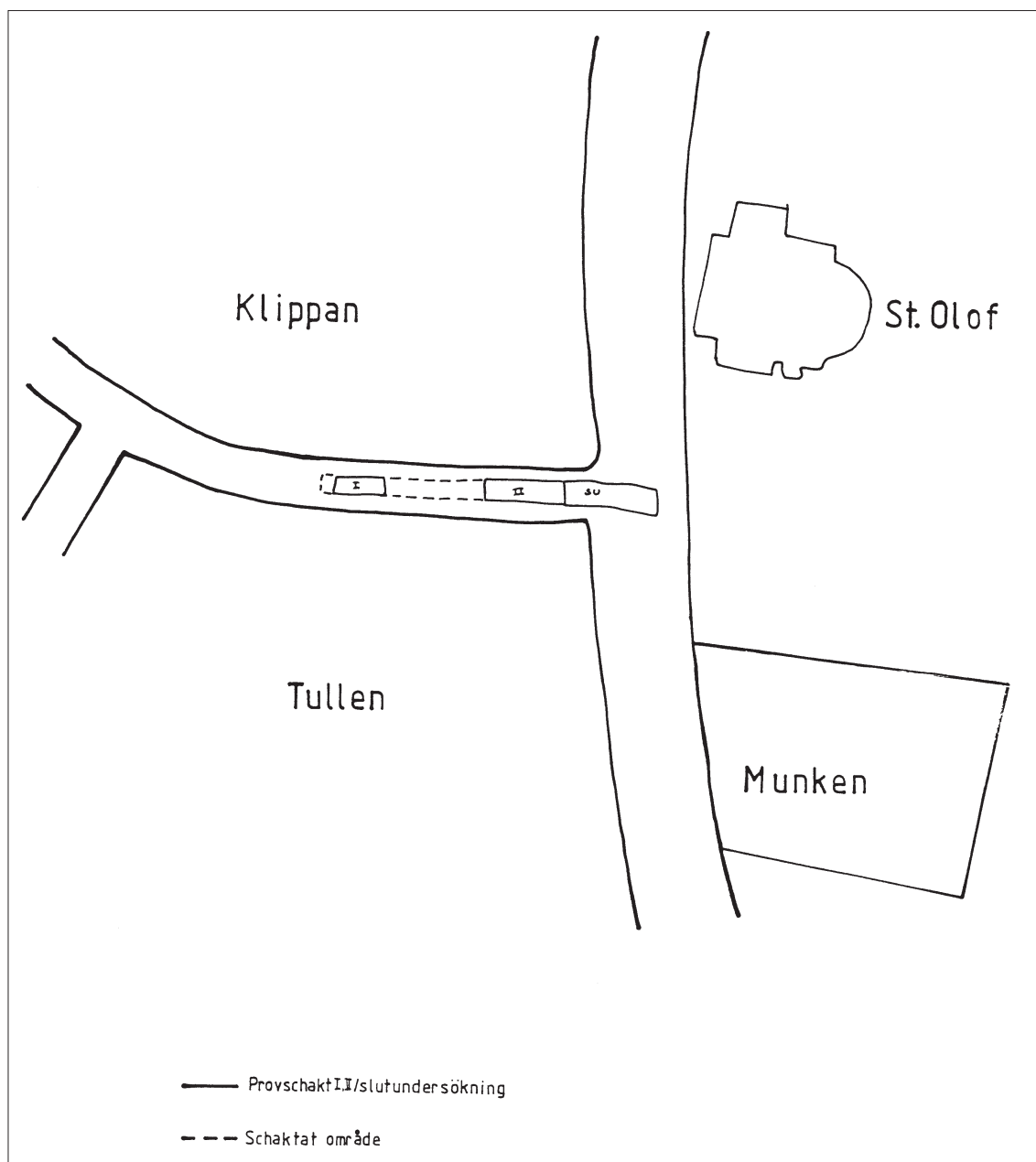
en kritpipa. I provundersökningsschakt 2 framkom ca 1m under nuvarande gatunivå, en yta med småsten och kalkbruk, som möjligen kan vara rester av en äldre, dock ej medeltida, vägsträckning i linje med Olofsgatan. De första skelettdelarna påträffades någon meter innan korsningen och det teleschakt som går i Olofsgatans västra kant, ca 0,9m under nuvarande gatunivå.

Vid 1999 års undersökningar gör schaktets läge, sydväst om St. Olofskyrkan, och relativt långa sträckning det troligt att den medeltida kyrkogårdens utsträckning mot väster kan bestämmas. Vid provundersökningen påträffades stenar som kan vara delar av den nu flyttade kyrkogårdsmuren. Med hjälp av skelettgravarna kan en ungefärlig datering av den aktuella delen av kyrkogården göras.

Figur 2

Det för undersökningen aktuella området med de olika undersökningsområdena markerade.

Figur 3
Aktuella schakt för provundersökning och slutundersökning 1999.

3. Metod och genomförande

Undersökningsområdet omfattade 18m² (9m x 2m) av vilka ca 10m² var ostörda. Markytan schaktades med hjälp av grävmaskin ned till anläggningsnivå, ca 0,6m under markytan. Därefter vidtog handrensning av området, då anläggningarna rensades fram. Totalt undersöktes och dokumenterades 16 anläggningar. Anläggningar grävdes i plan och sektion och dokumenterades i skala 1:10. En längdsektion för hela schaktet upprättades i skala 1:20. Fotografering skedde kontinuerligt av utgrävningsytor och anläggningar med sv-film, färgfilm och digitalkamera.

Ytterligare 70m² schaktades med maskin under antikvarisk kontroll. Varken anläggningar eller fynd framkom vid det fortsatta schaktningsarbetet.

Figur 4
Översikt över schaktet med St Olofs ruin
och Mariakyrkan i bakgrunden.

4. Resultat

Vid avschaktning framkom under två lager av asfalt och påfört material (L1, L2), ett lerigt lager med inslag av ben och trä (L4). 0,8m under marknivå framträdde kistkanter av relativt välbevarat trä, och delar av kistlock. På samma nivå syntes mindre samlingar av ben och träfragment som troligen utgjorde rester av söndergrävda kistor. Schaktets östra och sydöstra del var omrörda vid tidigare schaktningsarbete och i väster hade en telekabel dragits tvärs genom ett antal gravar. I väster låg ett rör ovanpå gravar och i samband med nedlägg-

ningen hade minst en grav grävt sönder och benen rubbats ur sitt läge (A11). I schaktets västligaste del syntes efter provundersökning en samling stenar i den norra schaktkanten (långsektion). Vidare undersökningar visade att det som vid ett första påseende kunde tolkas som rester av en äldre kyrkogårdsmur istället var fyllningsmassor från en tidigare rörnedläggning.

Skelettgravar

9 st helt eller delvis bevarade skelettgravar i kistor undersöktes. Därutöver 3 st anläggningar där endast delar av kistan var bevarade. Samtliga kistor låg i Ö-V riktning. Där kraniet fanns bevarat in situ låg det i samtliga fall i väster. Kistorna var av en något trapetsoid form, avsmalnande mot fötterna med botten fästad en bit ovanför långsidornas nederkanter och hopspikade med ett stort antal kistspikar (jfr Zachrisson 1958). Kistorna var i flertalet fall (undantag A5, A6 och A7) avgrävda eller störda vid senare begravningar. Direkt ovanpå den ostörda graven A5 låg rester av en kista (A2). Kistans storlek visade att det hade varit en barngrav. Övriga gravar låg på en gemensam nivå, +13,40möh — +13,20möh. Skeletten var genomgående i relativt dålig kondition. Uppmätningar och en första osteologisk bedömning utfördes i fält av osteolog Carina Olsson. Efter fältarbetet gjorde Anna Kjellström en osteologisk analys av hela materialet i samband med hennes doktorsavhandling (Kjellström 2005). I A1, A5, A6, A7 och A14 togs serier med jordprover för organisk analys (se bilaga 3). Analysens resultat har redovisats i en separat artikel (Isaksson & Hjulström 2000).

*Figur 5
En första osteologisk
bedömning i fält*

Övriga anläggningar

Övriga anläggningar utgjordes av två benkoncentrationer (A11 och A12), och en sandfylld grop (A16) med tydligt avgränsade kanter som underlade A12 och A8. Benkoncentrationerna är troligen rester av äldre gravar som grävts om vid efterföljande begravningar.

Fyndbild

Fyndmaterialet i schaktet var främst knutet till anläggningarna och bestod i huvudsak av kistspikar. Enstaka ben och tegelfragment, utan direkt koppling till en anläggning, har fått egna fyndnummer. Endast i A7 fanns bevarade föremål som den döde fått med sig i graven – en fingerring av brons (fnr. 48). I A13 fanns eventuella rester av textil i form av ett kolliknande mörkt skikt.

Datering

En preliminär datering kan göras med hjälp av skelettens armställningar (Redin 1976; Carlsson 1986; Kieffer-Olsen 1993). Merparten av skeletten har armarna i ställning C (antingen utpräglat C med båda armarna över magen t.ex. A5 eller med ena armen över magen och den andra över höften som BC t.ex. A6 figur 6). Endast ett skelett har armarna i ställning D (A14). Gravarna är utifrån detta daterade till 1200-talets senare hälft fram till reformationen, efter det att St. Olof övergått till att bli landsförsamlingskyrka till att kyrkan och kyrkogården överges. Generellt tycks gravarna i 1999 års undersökning vara något yngre än de i de tidigare undersökta schak-ten (1975 SR 51, 52).

Figur 6
Grav A6

5. Sammanfattande diskussion

Schaktet var beläget i det sydvästra hörnet av S:t Olofs medeltida kyrkogård. Endast en skelettfas framkom. Gravarna var, med ett undantag, nedgrävda till en och samma nivå och äldre kistor hade grävts sönder vid senare begravningsstillfällen. Då skelettens kondition generellt sett var dålig och då schaktet var kraftigt stört, gick det inte att med säkerhet avgöra om samtliga skelett legat i hela kistor (med botten, sidor och lock) eller om något skelett begravts

utan kista eller endast under ett lock (jfr Mårtensson 1976:92ff). Den stora mängden kistspikar och gravarnas relativt sena datering antyder emellertid att samtliga skelett begravts i hela kistor. En preliminär datering av gravarna till 1200-talets senare hälft fram till reformationen har gjorts utifrån skelettens armställningar.

Kyrkogårdens utsträckning har endast delvis kunnat bestämmas med hjälp av gravarnas utbredning. De stenar som vid förundersökningen syntes i schaktkanten, och som eventuellt kunde vara rester efter en äldre kyrkogårdsmur, visade sig vara schaktmassor från tidigare schaktningsarbeten.

6. Referenser

- Carlsson, M. 1986. Armställningar som dateringsinstrument. Uppsats i på byggnadskurs i arkeologi, Stockholms universitet. Stockholm
- Douglas, M. 1978. *Sigtuna. Medeltidsstaden* 6 (Stadsarkeologiskt arkiv SR 51 1975, SR 52A 1975, SR 52 1975, SR 75B 1956). Stockholm.
- Isaksson, S. & Hjulström, B. 2000. *The spatial variation of alkanonic acid and n-alkane distributions in ancient anthropogenic soils*. Food and Rank in Early Medieval Time. Diss. Stockholm.
- Kieffer-Olsen, J. 1993. *Grav og gravskik i det middealderlige Danmark – 8 kirkegårdsudgravninger*. Aarhus.
- Kjellström, A. 2005. *The Urban Farmer. Osteoarchaeological analysis of skeletons from medieval Sigtuna interpreted in a socioeconomic perspective*. Theses and Papers in Osteoarchaeology No. 2. Diss. Stockholm University.
- Mårtensson, A. W. 1976. Gravar och kyrkor. *Uppgrävt förflutet för PKbanken i Lund. Archaeologica Lundensia* VII. A. W. Mårtensson (red.). Lund. 87-133.
- Redin, L. 1976. *Lagmanshejdan*. Lund.
- Tesch, S. 1997. Maktpolitik och kyrkobyggnade. Sigtuna vid tiden för Mariakyrkans invigning. *Mariakyrkan i Sigtuna. Dominikankonvent och församlingskyrka 1247-1997. Sigtuna museers skriftserie* 7. S. Tesch (red.). Sigtuna.
- Zachrisson, S. 1958. Några gravkistor av trä från tidig medeltid. *TOR* vol IV 1958. Stockholm. 183-203.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	2021-99-2834
Uppdragsgivare:	Sigtuna kommun
Kvarter/område:	Klippvägen-Olofsgatan
Socken:	Sigtuna
Landskap:	Uppland
Ek kartblad:	118 21 Sigtuna
Typ av undersökning:	Arkeologisk provundersökning
Fältarbetstid:	1999-09-13
Fältarbetspersonal:	FD Sten Tesch
Undersökt yta:	8m ² + 20m ²
Typ av undersökning:	Arkeologisk slutundersökning
Fältarbetstid:	1999-09-29 -- 11-15
Fältarbetspersonal:	FD Sten Tesch FM Helena Fennö Muyingo FM Charlotte Hedenstierna-Jonson
Undersökt yta:	18m ²
Rapportarbete:	FM Helena Fennö Muyingo FM Charlotte Hedenstierna-Jonson
Dokumentation:	Planritningar/sektionsritningar Anläggningsritningar Fotografier Fältanteckningar

Sigtuna Museum

Stora Gatan 55
193 30 Sigtuna.

tel.: 08 - 597 838 70, fax.: 08 - 597 838 83.
e-postadress: anders.wikstrom@sigtuna.se

Bilaga 1. Lagerbeskrivningar

Asfalt

Nutida gatubeläggning +14,46/+14,22möh.

Äldre gatubeläggning +14,24/+14,06möh.

Lager 1

Påfört lager +14,38/+13,68möh.

Sandigt, grusigt med inslag av sten. Underlagrar nutida gatubeläggning och överlagrar äldre gatubeläggning och L5.

Lager 2

Påfört lager +14,26/+13,72möh.

Sandigt med inslag av grus och sten. Underlagrar äldre gatunivå, överlagrar L4, L7 och L8.

Lager 3

Fyllningslager +13,76/+13möh.

Fyllning i VA-schakt. Lerigt, grusigt lager med inslag av söndergrävda gravar med ben, trä och tegel.

Lager 4

Anläggningslager +13,84/+13,10möh.

Gravlagret med hela och söndergrävda gravar. Delvis stört under senare tid, men främst omrört i samband med nya begravningar.

Lager 5

Fyllnadslager +13,82/+13möh.

Påfört gruslager. Fyllning i teleschakt.

Lager 6

Utgår. Detsamma som L2

Lager 7

Påfört lager +13,94/+13,76möh.

Sandlins, del av L2.

Lager 8

Anläggningslager, fyllningslager +13,97/+13möh.

Stört lerlager. Motsvarar delvis L4, men utgör utkanten av gravområdet och ben och trärester återfinns endast i de östra delarna av lagret.

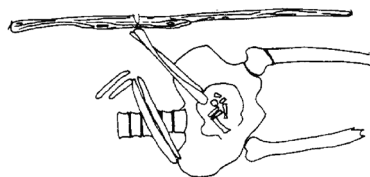
Lager 9

Steril lera +13,42/+13möh.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivning

Nr.	Typ	x	y	z	Schaktplan	Schaktsektion	Kön	Ålder	Längd
A1	Grav	102,42	104,65	13,39	2, 3, 4		F	Adultus	-
A2	Grav	101,95	102,87	13,33	Separat 2, 3		-	Infant	-
A3	Kistbotten	102,37	104,06	13,32	1				
A4	Grav	102,54	101,78	13,3	1		-	Adult	-
A5	Grav	102	103	13,13	2, 3, 4		F	Adultus	152,1 cm
A6	Grav	102,48	100,5	13,39	2, 3, 4		-	Infans II	-
A7	Grav	102,97	103,16	13,37	2, 3	x	F	Maturus	-
A8	Kistkant	103,5	104,37	13,34	3, 4	x			
A9	Grav	102,68	101,81	13,29	2, 3, 4		M	Adultus	-
A10	Del av A5	-	-	-					
A11	Bensamling	102,53	100,74	13,47	1		M	Adultus	169,4 cm
A12	Bensamling	102,78	104,54	13,31	3				
A13	Kista	101,54	100,95	13,35	2, 4				
A14	Grav	101,97	100,84	13,38	2, 3, 4		F?	Adultus	-
A15	Grav	102,25	100,91	13,25	2, 4		-	Adult	-
A16	Grop	102,92	104,37	13,22	4	x			

A1 Grav

Belägenhet: x102,18 y104,18/x102,65 y105,02 z+13,39/+13,22möh
 Riktning: Ö-V 94°
 Armställning: BC
 Bevarandegrad: >25%
 Anläggningen störs i öster av ett sentida rörschakt och i väster av (A3) och A5. Underlagras av L9.
 KISTA Kistkanterna delvis synliga i ytan. Kistans bredd ca 0,40m och bevarade längd ca 0,90m. Södra kistväggen sluttar ned mot kistbotten med kistlocket delvis bevarat efter kanten. Ovanpå kistlocket låg två delar av höftben i mycket dålig kondition. I kistans fyllning fanns mycket små bitar av tegel.
 SKELETT Skelettet var bevarat från bälen till strax ovanför knät. Ett par revben på vänster sida, underarmsben samt strålben bevarade tillsammans med delar av hand och fingerben. Benens kondition var svampig och skör med undantag för

lårbenen som var något bättre bevarade.

Fynd
Spik (30).

Prover
 6 st jordprover för organisk analys.
 1 st referensprov.

A2

Grav
 Belägenhet: x101,81 y102,63/x102,06 y103,09 z+13,33/+13,31möh
 Riktning: Ö-V 100°
 Bevarandegrad:<25%
 Anläggningen avgrävd i öster. Underlagras av A5.
 KISTA A2 var situerad direkt ovanpå A5. Anläggningen syntes som ett 0,33 x 0,2m stort träområde. Locket var synligt i ytan. Den norra långsidans trä bildade en kant som troligen utgjorde både botten och långsida. I väster låg träet i N-S riktning, en tvärsida i vilken det satt två spikar. Av storleken att döma har kistan tillhört ett litet barn.
 SKELETT Endast ett fragmentariskt ben påträffades. Troligen en del av skallbenet.

Fynd
Spik (2, 65, 85, 101).

A3

Avgrävd kistbotten

Belägenhet: x102,28 y103,97/x102,51 y104,09 z+13,32möh

Anläggningen utgjordes av ett hörn med spik av en i övrigt bortgrävd kistbotten. I samband med anläggningen och mellan A5 och A7 framkom en bensamling som eventuellt kan höra till A3.

Fynd

Ben (135, 136, 137, 144, 145), *skalle* (123, 124, 134), *spik* (41).

A4

Grav

Belägenhet: x102,51 y101,68/x 102,58 y101,89 z+13,30möh

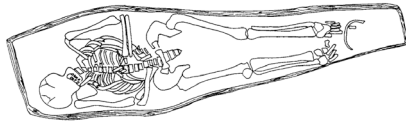
Underlagras av A9 och störs av sentida schakt. Anläggningen utgjordes av två parallella träkanter, ca 0,05m djupa, och är troligen rester efter en kistbotten. Mellan träkanterna återfanns ett löst liggande överarmsben.

Fynd

Ben (80), *spik* (3).

A5

Grav

Belägenhet: x101,71 y102,25/x102,27 y104,18 z+13,26/+13,13möh.

Riktning: Ö-V 84°

Armställning: C

Bevarandegrad: 95%

Underlagras A2, överlagras L9. A10 utgör en del av A5 södra långsida.

KISTA Ostörd grav. Anläggningen syntes i öster som träkanter i Ö-V riktning med en tydlig östlig begränsning i form en träkant med spikar. Ovan anläggningen låg A2 – en mycket liten kista, ev. till ett spädbarn. Vid utgrävning påträffades kistans förlängning åt väster. Kistan var 0,47m bred vid armbågen och 0,2m bred i fotänden. Kistans längd var 1,85m. Delar av locket var bevarat och låg direkt på skelettet. Locket var beläget på höjden +13,13—13,26möh. Ovan locket påträffades bitar av tegel.

SKELETT Skelettet var till största delen

bevarat men svampigt till konsistensen. Kraniet var krossat vilket troligen skett när kistan rasat in. Några fingerben, forben och vänster knäskål saknades. Osteolog uppskattade i fält individen till en kvinna, ca 1,52m lång (längd in situ: femur 40cm, tibia 31,5cm, humerus 29cm).

Fynd

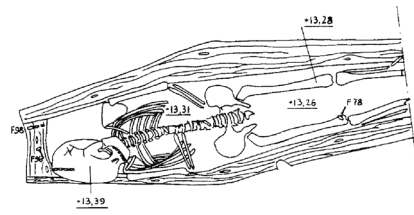
Spik (7, 8, 20, 84, 114, 115, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 139, 140, 141, 142).

Prover

5 st jordprover för organisk analys.

A6

Grav

Belägenhet: x102,23 y99,87/x102,70 y101,05 z+13,38/+13,21möh

Riktning: Ö-V 86°

Armställning: BC

Bevarandegrad: >75%

Kistan störd av ovanpåliggande rör och avgrävd i öster av rörschakt. Överlagras L9

KISTA Huvudändan av kistan syntes i ytan, ca 0,40m bred med delar av skallen synliga. Ovanpå skallen låg bitar av locket kvar. Efter grävning framkom kistkanterna (yttermått ca 0,30—0,40m) och kistans bevarade längd blev ca 1,15m—1,20m. I fotänden var kistan avgrävd av schakt för telekabel. Över kistans mitt löpte rör, dock utan att störa själva kistan. Kistlocket var till stora delar bevarat och låg direkt ovanpå skelettet över större delen av kistan. Endast över benens nedre delar och vid ryggradens mitt saknades lock. Lockets trä var tunt, ca 0,5cm, och låg på +13,31—13,26möh. Kistkanternas höjd +13,36möh och 13,37möh, skallens högsta punkt +13,38möh.

SKELETTET Skelettet var intakt med undantag för fötter och de nedersta delarna av vadben och skenben. Skallen var krossad och tänder låg spridda kring huvudändan av kistan. Armarna i ställning hö C (under ryggraden) och vä B. In situ mätte lårben 30cm och överarm

20cm. Med utgångspunkt från tänderna uppskattade osteolog individens ålder till mellan 7 och 12 år.

Fynd

Spik (11, 12, 13, 14, 44, 45, 46, 64, 78, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 111), *tegel* (108).

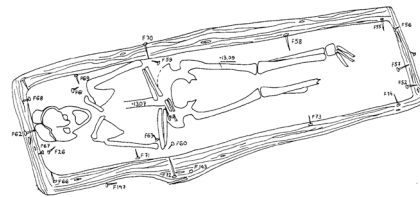
Prover

6 st jordprover för organisk analys.
1 st referensprov.

A7

Grav

Belägenhet: x102,4 y102,12/x 104,25

y104,2 z+13,37/+13,19möh.

Riktning: Ö-V 90°

Armställning: C

Bevarandegrad: >75%

Överlagrar L9.

KISTA Anläggningen syntes i ytan som en 2,0 x 0,65m stor kista i Ö-V riktning. Den södra kistväggen sluttade inåt – kistan bör ursprungligen ha varit ca 0,46m bred. I ytan låg spridda ben som inte tycktes ha något direkt samband med A7. F16, 17 och 18, kraftiga kistspikar, kom i ytan och kan ha tillhört en kista som överlagrat A7 (spår av en eventuell botten med N-S riktning på träet). Ca 0,1m ner framkom ett trälock med brädor i Ö-V riktning och ett kranium synligt under brädorna. Locket var beläget på nivå +13,12—13,19möh och var upp till 0,5cm tjockt. På +13,20möh framträdde ett mörkfärgat och grusigt skikt som eventuellt kan vara rester av något som legat ovanpå kistlocket. I fyllningen i kistan förekom ett fåtal tegelfragment. Kistans botten utgjordes av brädor med en tjocklek på upp till 0,5cm. En stor mängd kistspikar påträffades. Vid nedgrävandet av A7 har A3 och A8 genomgrävts och störts.

Fynd

Ben (24, 25, 26, 29, 32, 35, 42), *ring* (48), *skalle* (38), *spik* (4, 5, 6, 10, 26, 27, 28, 36, 39, 43, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 66, 67, 68, 69,

70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83), *tegel* (33, 34), *tänder* (40).

Prover

6 st jordprover för organisk analys.

A8

Kistkant

Belägenhet: x102,6 y104,12/x103,06 y104,60 z+13,37/+13,34möh.

Överlagrar L9.

Riktning: Ö-V

Kistkant synlig i norra schaktväggen. Spikarnas läge och utstickande ben visar att kanten troligen är den södra långsidan av en kista. Kistan är troligen avgrävd i väster av A7. I öster avgrävd av sentida rörschakt. A8 angränsar i söder till A16.

Fynd

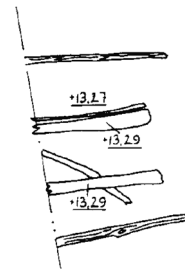
Spik (154, 155).

A9

Grav

Belägenhet: x102,45 y101,62/x102,85 y101,99 z+13,39/+13,24möh.

Riktning: Ö-V 92°

Bevarandegrad: <25%

Anläggningen avgrävd i väster av schakt för telekabel. Överlagrar L9.

KISTA Kistkanten i söder var synlig i ytan. Efter framrensning framkom den norra kanten och rester av locket. Kistan hade ingen tydlig kortände i öster. I väster var kistan avgrävd av ett sentida telekabelschakt. Kistans bredd uppgick till 0,37m och den bevarade längden till 0,44m.

SKELETT Endast den nedre delen av bägge vadben och skenben var bevarade. Det fanns inga rester efter fotben. A9 kan höra samman med den bensamling, bland annat ett kranium, som utgör A11.

Fynd

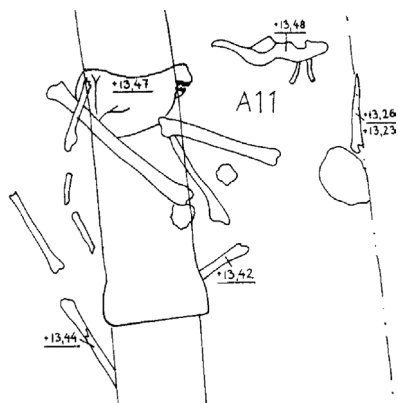
Spik (112).

A10

Utgår (del av A5).

A11

Bensamling, rester av kista. (Kan höra samman med A9).

Belägenhet: x101,98 y100,27/x102,83 y101,03 z+13,47/+13,32möh.

Störs av rör, telekabel och rörschakt. Överlagrar A6.

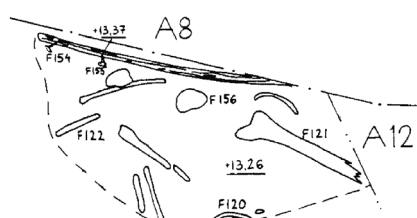
Samling med ben och trärester som var belägen i anslutning till A6. Delar av benen låg ovanpå A6 kistlock, resten låg spridda runt omkring kistan. Ett kranium fanns inklämt under rörledning, norr om A6. Bensamlingen troligen omrörd redan vid rörnedläggning under senare tid.

Fynd

Skalle (113).

A12

Bensamling

Belägenhet: x102,63 y104,20/x103,05 y104,95 z+13,31/+13,26möh.

Störs av A8 och A1. Överlagrar A16.

Fynd

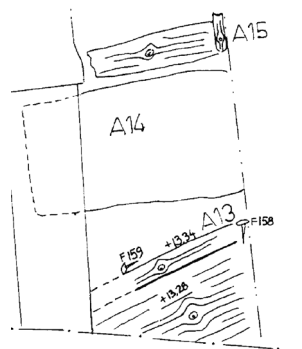
Ben (120, 121, 122, 156), *skalle* (119, 156).

A13

Kista

Belägenhet: x101,41 y100,69/x101,77 y101,15 z+13,35/+13,19möh.

Avgrävd i öster av schakt för telekabel.

Riktning: Ö-V 74°

Bevarandegrad: Endast delar av kistan, inget skelett.

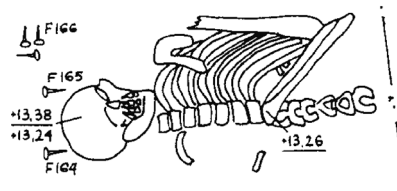
Kistan påträffades vid rensning av södra schaktväggen. Endast en liten del av kistan låg i schaktet. Anläggningen fortsatte åt väster och söder in i södra schaktväggen. I öster var kistan avgrävd av telekabel. Ca 0,33 x 0,3m stor del av kistan synlig i schaktet. Tre spikar påträffades på samma nivå som botten (fnr. 158—160). Benrester syntes i schaktkanten ovanför kistans botten. Inga ben fanns bevarade i den del av anläggningen som var synlig i schaktet.

Fynd

Spik (158, 159, 160, 162).

A14

Grav

Belägenhet: x101,83 y100,51/x102,13 y101,09 z+13,38/+13,23möh.

Störs av rör och är avgrävd i öster av schakt för telekabel.

Riktning: Ö-V 86°

Armställning: D

Bevarandegrad: >25%

KISTA Inget trä från kistan fanns bevarat, endast kistspikar.

SKELETT Av skelettet var endast vänster sida bevarad. Kraniet låg under ett sentida rör och var relativt välbevarat. Under skelettet, främst under revbenen, framträdde ett svart kolliknande lager som eventuellt kan vara textilrester.

Fynd

Spik (164, 165).

A15

Grav

Belägenhet: x102,15 y100,66/x102,43
y101,07 z+13,27/+13,25möh.

Störs av A6, A14 och rör. Anläggningen är
avgrävd i öster av schakt för telekabel.

Riktning: Ö-V

Bevarandegrad: <25%

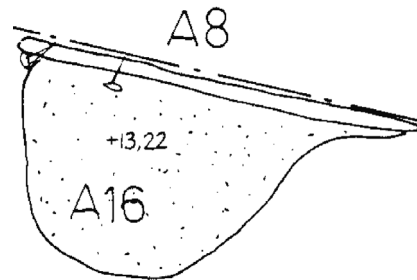
Endast ett lårben bevarat. Ovan och
under lårbenet fanns tunt trä och under
benen kom en kistspik. Anläggningen var
avgrävd i samtliga riktningar – i öster av
telekabel, i väster störd av rör, i norr av
A6 och i söder av A14.

Fynd

Spik (163, 166).

A16

Grop, sandlager

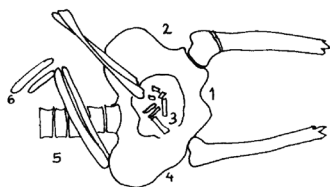
Belägenhet: x102,74 y104,10/x103,06
y104,75 z+13,22/+13,11möh.

Underlagrar A12, överlagrar L9. Angränsar
till A8.

Sandlager med utbredning mellan A8
och A1. Först endast diffus utbredning
i anslutning till A12. Vid framrensning
utgjordes anläggningen av en nedgrävning
med skarpa kanter.

Bilaga 3. Analyser

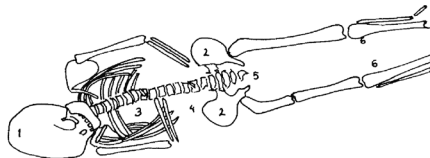
A1

Jordp roter bgrna B r organisk analys.

Prov nr.	x	y	Anm.
1	102,42	104,80	
2	102,54	104,71	
3	102,37	104,72	
4	102,25	104,71	
5	102,29	104,48	
6	102,41	104,39	
Ref	102,67	104,69	Utansf r kistan

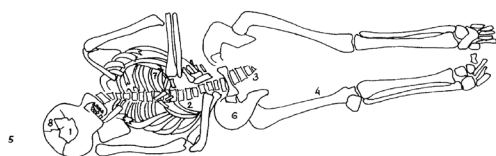
A6

Jordp roter bgrna B r organisk analys.

Prov nr.	x	y	Anm.
1	102,34	100,01	Under kraniet
2	102,53	100,48	
	102,38	100,52	
3	102,38	100,31	
4	102,39	100,45	
5	102,47	100,61	
6	102,49	100,91	
	102,55	100,86	
Ref	102,15	99,98	Utansf r kistan

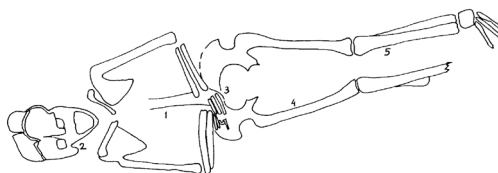
A5

Jordp roter bgrna B r organisk analys.

Prov nr.	x	y	Anm.
1	101,85	102,48	På kraniet
2	101,92	102,82	
3	102,03	103,06	
4	101,96	103,29	
5 Ref.	101,93	102,22	Utansf r kistan
6	101,89	103,01	
7	101,99	102,77	
8	101,87	102,43	I kraniet

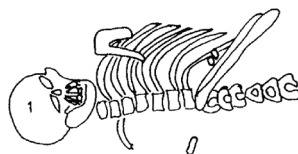
A7

Jordp roter bgrna B r organisk analys.

Prov nr.	x	y	Anm.
1	102,84	102,75	
2	102,74	102,47	
3	102,92	102,95	
4	102,87	103,17	
5	103,04	103,46	

A14

Jordp roter bgrna B r organisk analys.

Prov nr.	x	y	Anm.
1	101,94	100,55	I kraniet

Bilaga 4. Fyndförteckning

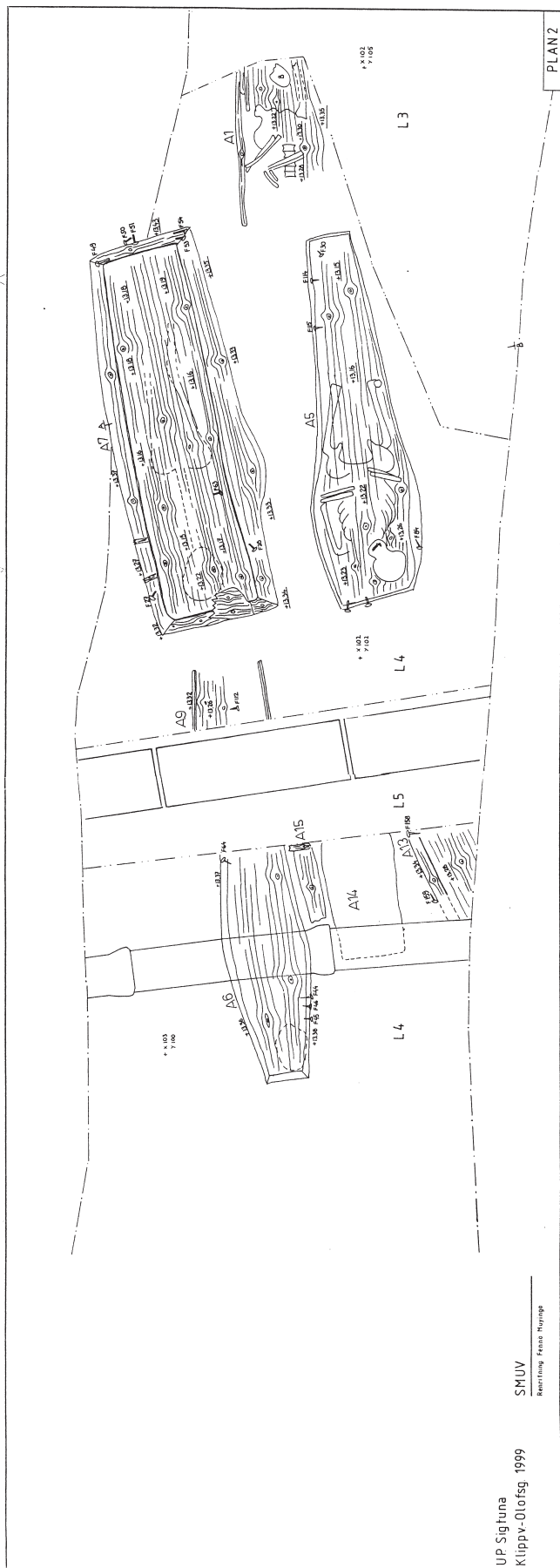
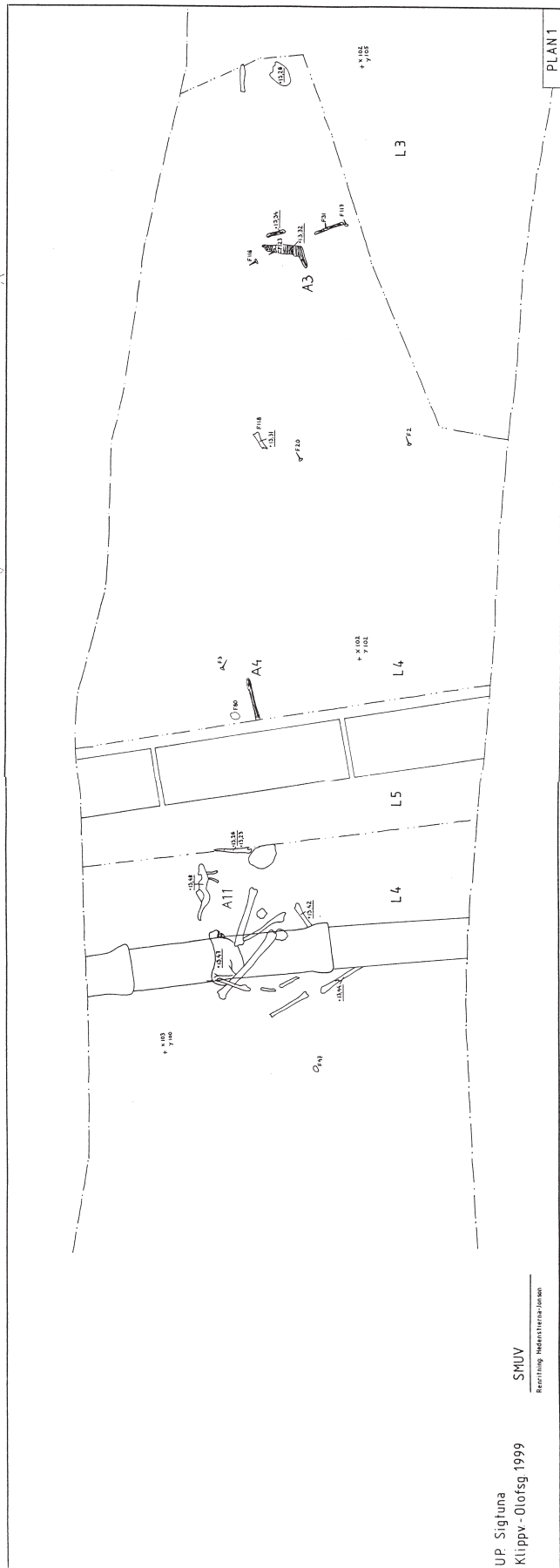
Fnr	x	y	z	Sakord	Material	Anm.
1	102,61	102,75	13,39	spik	järn	
2	103,1	101,78	13,31	spikhuvud	järn	A2 eller A5?
3	101,9	102,7	13,37	spik	järn	A4?
4	102,18	102,9	13,38	spik	järn	A7
5	102,22	102,78	13,37	spik	järn	A7
6	102,28	102,44	13,37	spik	järn	A7
7	102,32	102,08	13,36	spik	järn	A5
8	102,27	101,97	13,35	spik	järn	A5
9	102,06	102,4	13,35	keramik?	lera	
10	102,38	102,58	13,29	spik	järn	A7
11			13,37	spik	järn	A6
12			13,37	spik	järn	A6
13			13,37	spik	järn	A6
14			13,4	spik	järn	A6
15	100,69	102,15	13,5	spik	järn	
16	102,68	102,98	13,28	spik	järn	
17	102,7	102,9	13,3	spik	järn	
18	102,7	102,86	13,28	spik	järn	
19	103,26	102,62	13,33	tegel	tegel	
20	102,9	102,36	13,3	spik	järn	A5
21	100,9	101,65	13,41	käke	ben	
22	100,78	101,64	13,43	spik	järn	
23	100,98	101,6	13,39	spik	järn	
24	102,9	102,9	13,25	ben	ben	A7, ytligt i fylln.
25	103,15	103,04	13,29	skalle	ben	A7, ytligt i fylln.
26	102,35	102,64	13,31	spik	järn	A7?
27	102,3	103,06	13,26	spik	järn	A7, ytligt i fylln.
28	102,6	102,6	13,19	spik	järn	A7, ytligt i fylln.
29			13,22	ben	ben	A7, ytligt i fylln.
30	104,05	102,2		spik	järn	A1?
31	104,18	102,18	13,29	spik	järn	
32	102,7	102,95	13,19	ben	ben	A7, ytligt i fylln.
33	102,8	103,05	13,17	tegel	tegel	A7, ytligt i fylln.
34	103	102,85	13,2	tegel	tegel	A7, ytligt i fylln.
35	102,9	102,65	13,19	ben	ben	A7, ytligt i fylln.
36	103,15	103,15	13,3	spik	järn	A7, ytligt i fylln.
37	102,38	102,24	13,32	underkäke	ben	
38	103,6	102,74	13,26	skallben	ben	A7, ytligt i fylln.
39	104,1	103	13,28	spik	järn	A7 Ö kortändan
40				tänder	ben	A7, ytligt i fylln.
41	103,95	102,55	13,29	spik	järn	A3
42				ben	ben	A7, ytligt i fylln.
43	104,1	103	13,2	spik	järn	A7
44	100,3	102,25	13,42	spik	järn	A6
45	100,18	102,25	13,4	spik	järn	A6
46	100,25	102,25	13,4	spik	järn	A6
47	99,91	102,23	13,35	tänder	ben	
48	102,9	102,88	13,07	ring	brons	A7
49	104	103,34	13,31	spik	järn	A7 Ö kortändan
50	104,11	103,2	13,36	spik	järn	A7 Ö kortändan
51	104,1	103,15	13,36	spik	järn	A7 Ö kortändan
52	104,09	102,96	13,2	spik	järn	A7

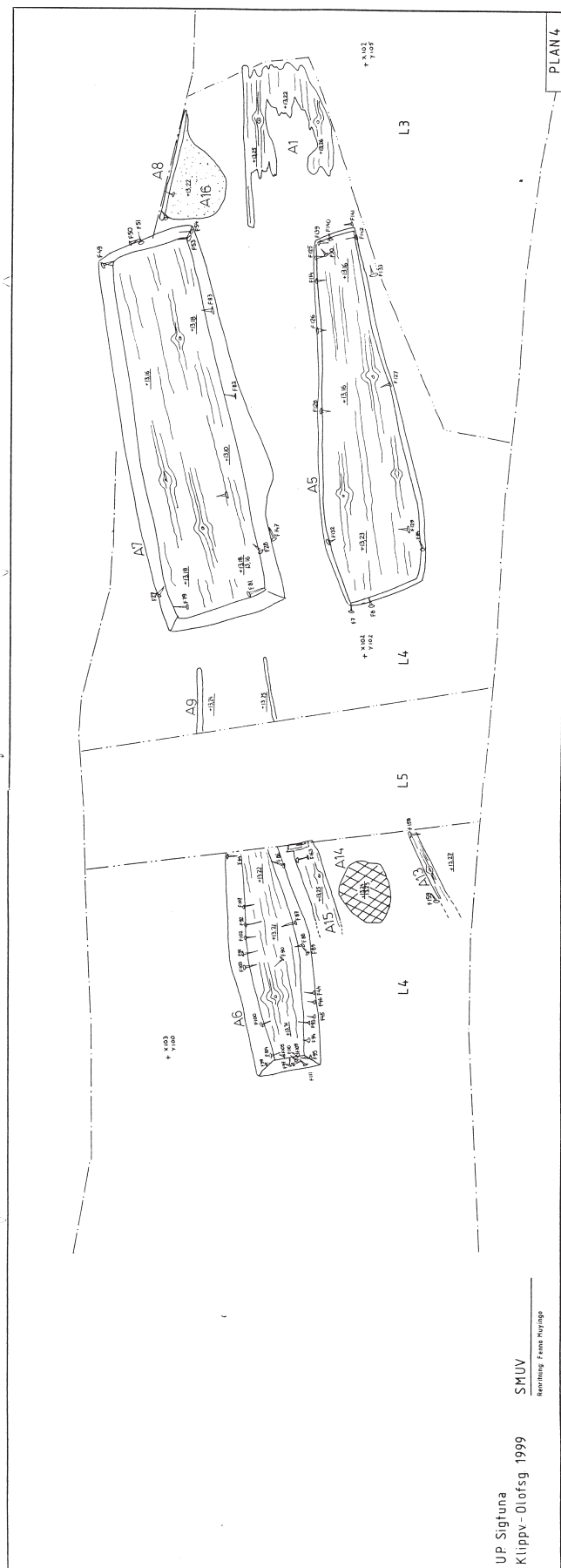
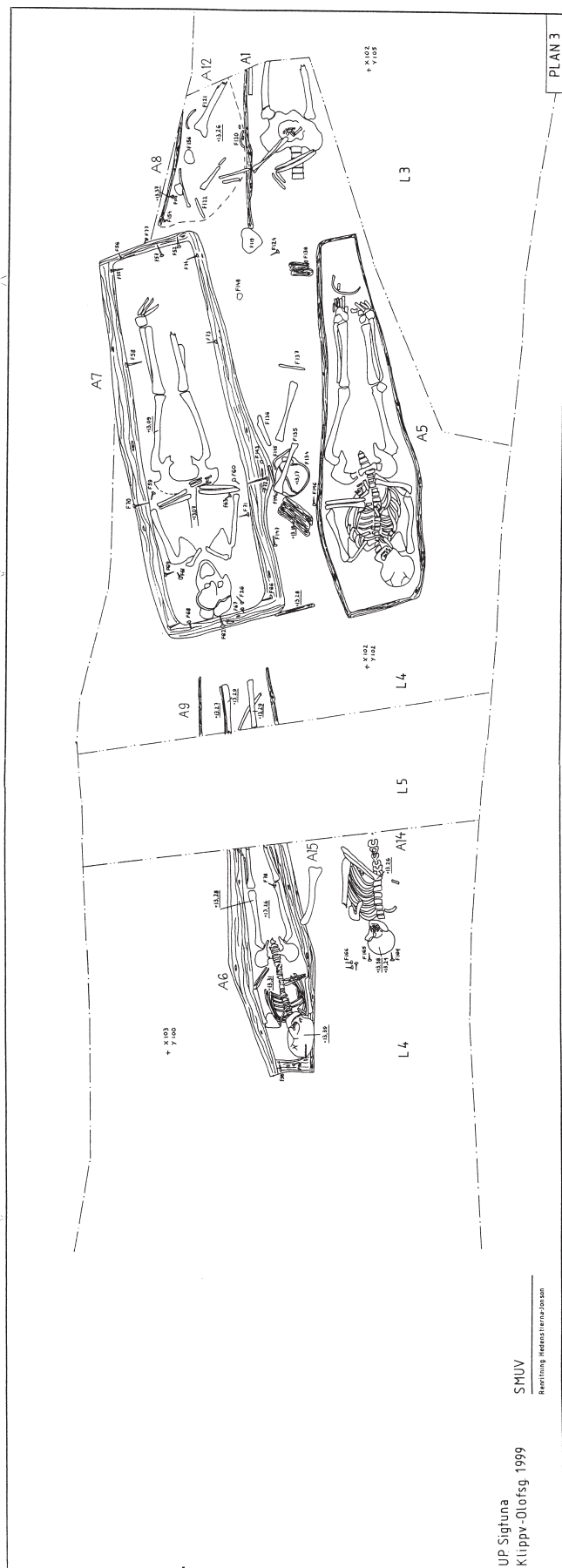
Fnr	x	y	z	Sakord	Material	Anm.
53	104,13	102,9	13,29	spik	järn	A7 Ö kortänden
54	104,17	102,88	13,33	spik	järn	A7 Ö kortänden
55	103,98	103,3	13,21	spik	järn	A7 botten
56	104,03	103,25	13,19	spik	järn	A7 botten
57	104,05	103,04	13,19	spik	järn	A7 botten
58	103,5	103,22	13,19	spik	järn	A7 botten
59	102,86	103,08	13,14	spik	järn	A7 botten
60	102,93	102,68	13,12	spik	järn	A7 botten
61	102,43	102,95	13,14	spik	järn	A7 botten
62	102,19	102,74	13,18	spik	järn	A7 lock, V del
63	102,85	102,7	13,07	spik	järn	A7 lock, V del
64	100,99	102,7	13,35	spik	järn	A6
65	102,68	101,88	13,32	spik	järn	A2
66	102,34	102,49	13,22	spik	järn	A7 botten
67	102,28	102,64	13,19	spik	järn	A7 V kortänden
68	102,21	102,91	13,2	spik	järn	A7 V kortänden
69	102,44	103,03	13,17	spik	järn	A7 botten
70	102,78	103,18	13,31	spik	järn	A7 N långsidan
71	102,75	102,11	13,15	spik	järn	A7 S långsidan
72	102,93	102,51	13,25	spik	järn	A7 S långsidan
73	103,62	102,77	13,17	spik	järn	A7 S långsidan
74	104,06	102,87	13,22	spik	järn	A7 S långsidan
75			13,16	spik	järn	A7 botten
76	102,18	103,01	13,31	spik	järn	A7 V kortänden
77	104,14	103,12	13,38	spik	järn	A7 Ö kortänden
78	100,87	102,46	13,28	spik	järn	A6 lock
79	102,25	102,9	13,18	spik	järn	A7 botten
80	101,67	102,75	13,34	ben	ben	A4?
81	102,32	102,6	13,19	spik	järn	A7 V kortänden
82	103,33	102,65	13,31	spik	järn	A7 S långsidan
83	103,75	102,78	13,25	spik	järn	A7 S långsidan
84	102,57	101,72	13,35	spik	järn	A5
85	102,7	102,05	13,35	spik	järn	A2
86	100,95	102,41	13,26	spik	järn	A6
87	100,66	102,35	13,27	spik	järn	A6
88	100,54	102,31	13,26	spik	järn	A6
89	100,49	102,29	13,3	spik	järn	A6
90	100,47	102,42	13,25	spik	järn	A6
91	100,5	102,63	13,26	spik	järn	A6
92	100,65	102,62	13,27	spik	järn	A6
93	100,15	102,28	13,3	spik	järn	A6
94	100,06	102,28	13,32	spik	järn	A6
95	99,98	102,27	13,31	spik	järn	A6
96	99,94	102,37	13,34	spik	järn	A6
97	99,93	102,38	13,34	spik	järn	A6
98	99,91	102,44	13,34	spik/ten	järn	A6
99	99,94	102,51	13,32	spik	järn	A6
100	100,14	102,53	13,29	spik	järn	A6
101	102,7	102,04	13,31	spik	järn	A2
102	100,58	102,62	13,27	spik	järn	A6
103	100,43	102,62	13,23	spik	järn	A6
104	99,98	102,48	13,28	spik	järn	A6
105	99,97	102,41	13,28	spik	järn	A6
106	100,5	102,62	13,28	spik	järn	A6
107	100,73	102,62	13,27	spik	järn	A6

Fnr	x	y	z	Sakord	Material	Anm.
108				tegel	tegel	A6
109	99,99	102,34	13,25	spik	järn	A6
110	99,95	102,35	13,25	spik	järn	A6
111	99,94	102,31	13,28	spik	järn	A6
112	101,75	102,62	13,26	spik	järn	A9
113	100,5	102,65	13,47	skalle	ben	A11?
114	103,92	102,26	13,27	spik	järn	A5
115	103,68	102,23		spik	järn	A5
116	104,01	102,53	13,33	spik	järn	
117	104,2	102,08	13,27	spik	järn	
118	103,12	102,51	13,31	ben	ben	
119	104,13	102,6	13,26	ben	ben	A12
120	104,65	102,65	13,25	ben	ben	A12
121	104,8	102,8	13,29	ben	ben	A12
122	104,3	102,85	13,31	ben	ben	A12
123	104,07	102,43	13,34	spik	järn	A3
124	104,08	102,46	13,29	spik	järn	A3
125	104,3	102,25	13,17	spik	järn	A5
126	103,65	102,25	13,18	spik	järn	A5
127	103,4	101,88	13,16	spik	järn	A5
128	103,25	102,2	13,17	spik	järn	A5
129	102,65	101,8	13,24	spik	järn	A5
130	102,4	101,75	13,33	spik	järn	A5
131	102,3	102,08	13,33	spik	järn	A5
132	102,6	102,2	13,26	spik	järn	A5
133	101,95	101,95	13,25	spik	järn	A5
134	102,95	102,29	13,17	ben	ben	A3
135	103	102,42	13,19	ben	ben	A3
136	103,18	102,54	13,21	ben	ben	A3
137	103,49	102,4	13,22	ben	ben	A3
138	104,03	102,3	13,24	spik	järn	
139	104,1	102,25	13,19	spik	järn	A5
140	104,12	102,25	13,19	spik	järn	A5
141	104,2	102,08	13,2	spik	järn	A5
142	104,15	102,05	13,2	spik	järn	A5
143	103,02	102,54	13,21	tegel	tegel	
144	102,92	102,47	13,24	strålben	ben	A3?
145	103,04	102,45	13,22	revben	ben	A3?
146	102,81	102,27	13,19	spik	järn	
147	102,59	102,47	13,17	spik	järn	
148	103,85	102,65	13,2	tand	ben	
149			13,14	lårben	ben	
150	102,28	101,81	13,27	spik	järn	
151	102,24	102,07	13,26	spik	järn	
152	102,24	102,11	13,28	spik	järn	
153	102,26	101,86	13,27	spik	järn	
154	104,22	103,02	13,33	spik	järn	A8
155	104,35	102,98	13,29	spik	järn	A8
156	104,55	102,92	13,24	skalle	ben	A12
157			13,28	trä	trä	
158	101,12	101,77	13,27	spik	järn	A13
159	100,78	101,13	13,35	spik	järn	A13
160	101,03	101,66	13,29	spik	järn	A13
161				ben	ben	Fyllning ovan A15
162	101	101,5	13,27	spik	järn	A13

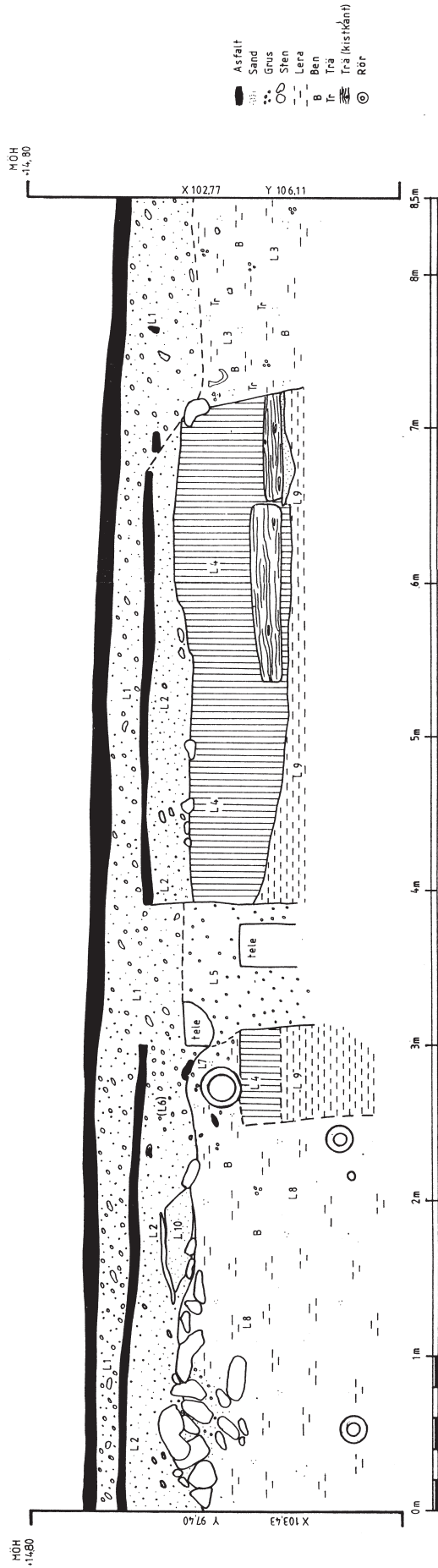
Fnr	x	y	z	Sakord	Material	Anm.
163			13,27	spik	järn	A15
164	100,48	101,87	13,34	spik	järn	A14
165	100,47	101,98	13,33	spik	järn	A14
166	100,46	102,06	13,42	spik	järn	A14/A15
167				kistkant	trä	A6
168				kistkant	trä	A7
169				kistkant	trä	A7
170				kistlock	trä	A7
171				kistkant	trä	A7
172				kistkant	trä	A2
173				kistbotten	trä	A7
174				kistkant	trä	A7
175				kistlock	trä	A5
176				kistkant	trä	A6
177				kistkant	trä	A6
178				kistbotten	trä	A6
179				kistlock	trä	A6
180				kistkant	trä	A1
181				kistlock	trä	A1
182				kistkant	trä	A4
183				kistlock	trä	A13
184				kistbotten	trä	A15
185				skalle	ben	
186	103,76	102,74		bränt ben	ben	
187	101,02	102,6	13,23	ben	ben	
188	100,7	102,25	13,26	ben	ben	
189			13,31	kistbotten	trä	A2
190				spik	järn	A4
191				ben	ben	

Bilaga 4. Ritningar

LÄNGDSEKTION NORR

UP Sigtuna
Klippv - Olofsg. 1999
SMUV
Renningshedenstierna-Jonson

